

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

Garami Magyarországon a mérsékelt politikát fogja képviselni

Budapest, március 10.

A Párisban tartózkodó Garami Ernő vezércikkét irt a Népszavába, amelyben a munkásságot mérsékeltre inti és figyelmezteti, hogy a harc a demokráciáért folyik és semmi másért. Ezt tudnia kell a munkásnak, nehogy többet akarjon és ezzel újabb kerülő utra kényszerítse a történelmi fejlődést. Garaminak ez a higgadt felfogása semmiesetre sem fog hatás nélkül maradni.

A Magyar Hírlap arról értesül, hogy politikai körökben Garaminak a Népszavában megjelent vezércikkéhez azt a kombinációt fűzik, hogy Garami rövidesen hazatér és újra átveszi a magyarországi szociáldemokrata párt vezetését. Más híresztelés szerint nem vesz részt a politikában, hanem az Általános Fogyasztási Szövetkezet elnöke lesz Peidi Gyula helyett.

A Petőfi-Társaság

három nagydíjat kiosztották

Budapest, március 10.

A Petőfi-Társaság ülést tartott, amelyben Száva Gyula visszavonta benyújtott felebvezését, mire a Társaság viszont kijelentette, hogy az ismeretes jegyaktói ügyében szabálytalanság nem történt. Az annak idején kínos feltűnést keltett affér ilyformán kibéküléssel végződött. Ezután sor került a három nagydíj kiosztására, amely egyenként négy-négy millió koronát tett ki. A Petőfi-nagydíjat egy lírai költeményéért Végváry kapta. A Jókai regény-nagydíjat Benedek Eleknek ítélték oda, aki jelenleg Budapesten tartózkodik. A drámai művek jutalmazására alapított nagydíjat Herczeg Ferenc A hid című darabjával nyerte el. A Társaság főtájkárává ezután Lampérth Gézát választották meg. Új tagok lettek az irodalmi társaságban: Zádor Stettner Tamás és Falu Tamás.

A legközelebbi nagygyűlést a Petőfi-Társaság Rákóczi Ferenc emlékének szenteli, születésének kétszázötvenedik évfordulója alkalmából. Április hónapban Herczeg Ferenc ünneplésére felolvasó ülést tartanak és annak minden egyes száma vonatkozással lesz Herczegre. A Társaság félszázados emlékére októberben ünnepi gyűlés lesz.

Az unitáriusok püspöke nem lesz a szenátus tagja. Kolozsvárról jelentik: A választójogi reformjavaslat tervezete szerint csak azon egyházmegyék püspökei kapnak helyet a szenátusban, melyeknek létszáma eléri a kétszázézetet. Ilyen körülmények között az erdélyi unitáriusok püspöke nem lesz a szenátus tagja. Az egyházmegye most memorandumban fordult a királyhoz és a kormány tagjaihoz, melyben a tradíciókra való hivatkozással kéri e sérlemes szakasz megváltoztatását.

Ma járt le a mandátuma a parlamentnek, de a kamara két héttel meghosszabbította

Bukarest, március 11.

A kamara tegnap délutáni ülésén a pénzügyminiszter bevezette a szesz-törvényre és a bélyegtörvényre vonatkozó javaslatokat.

Madgearu tiltakozott az ellen, hogy közvetlenül a parlament felosztása előtt ilyen fontos javaslatokat akarjanak tisztán pártérdekből keresztülhajtani. Kijelentette, hogy ez nem egyéb mint demagógia.

Djuvara határozati javaslatot terjesztett be, amely a parlament feloszlásának időpontját március 27-én állapítja meg.

Maniu Gyula az alkotmányra hivatkozva megállapította, hogy a parlament mandátuma a választásoktól számított négy év. Ilyen körülmények között a jelenlegi parlament mandátuma a mai nappal jár le és ezért tiltakozik az ülészak meghosszabbítása ellen.

tása ellen.

Mirto parasztpárti kifejtette, hogy a kamara elnöke, aki a legilletékesebb ezen kérdés eldöntésére, szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alkotmány 62. paragrafusa értelmében a választás időpontjától számítódik a parlament mandátumának érvénye. Kijelentette, hogy a március 11. után hozott törvényeket ő és pártja érvényteleneknek fogja tartani.

Dragomirescu és Antonescu hosszasan támadják a kormány javaslatát és reményüknek adnak kifejezést, hogy a semmitörvényűk fogja deklarálni a március 11. után megszavazott törvényeket.

Djuvara hosszasan megindokolta a javaslat elfogadásának szükségességét, mire a kamara azt több felszólalás után magáévá tette.

A városi tanács megalakulása körül még teljes a bizonytalanság

Számították a magyar beadványokat a temesvári városházáról is

Temesvár, március 11.

Holnap lesz a napja annak, amikor a hivatalos lapban megjelent rendelkezés értelmében Temesvárott is meg kell alakulni az újonnan megválasztott városi tanácsnak. A helyzet azonban nálunk azért komplikálódott, hogy a választás eredménye ellen beadott petíció sorsa felől még mindig nem érkezett a minisztériumból értesítés és így megoszolnak a vélemények, vajjon a megalakulás végbemehet-e? Illetékes helyen ma várják a miniszteri döntés megérkezését és ennek rendelkezése értelmében majd az utolsó napon kell sürgősen megtenni a törvényes lépéseket. Hallottunk olyan véleményt, amely szerint, amennyiben ma nem jönne meg a petíció ügyében a döntés, a városi tanács egyelőre nem alakulhat meg. Más nézet szerint a tanács alakuló ülése igenis megtartható, mert a miniszter ellenkező értelmű intézkedést nem küldött, a megalakulást pedig a törvény írja elő. Reméljük, hogy a mai nap világosságot derít az ügybe.

Az új tanácsnak hivatalból való tagjait is kinevezte már a miniszter. A hivatalos lap tegnapi száma ugyanis közli, hogy Temesvár tanácsának jog szerint való tagjai lesznek: Oprea

János a kereskedelmi és iparkamara részéről, Jorgulescu Spiridon a mezőgazdasági kamara, Botez György munkaügyi felügyelő a létesítendő munkakamara képviseletében. A népoktatásügyet Mészáros József igazgató, az állami iskolákat Sipos András ipariskolai tanár, a középiszkolákat Petrovici János főigazgató képviseli. A legtöbb hívót számláló egyház nevében Ferch Máttyás apátplébános, az egészségügyi minisztérium nevében Prostean Oktáv dr. főorvos és Butean Miklós dr., a földművelésügyi minisztérium nevében Turturica Tivadar dr. állategészségügyi kerületi igazgató, a munkaügyi minisztérium részéről pedig Dumitrescu Miklós felügyelő kerülnek be a városi tanácsba. A megye is küld majd ezenkívül hét tagot a tanácsba és ezeket egyelőre a prefekius fogja megjelölni.

Nem azért hagytuk legvégsőre értesülést, hogy a hatás minél nagyobb legyen, de valahogyan összefügg a választás politikai jellegével és kisebbségi jogaink fájdalomával: a temesvári városházán néhány nap óta szintén nem fogadnak már el magyar nyelvű beadványokat.

Radics a talpa

Pasics miniszterelnök csizmájának

Zágráb, március 10.

A horvát köztársasági párt Zágrábban nagygyűlést tartott, melyen élesen kikeltek a kormány és Radics ellen. Dosen Marko képviselő a köztársaság életésével kezdte beszédét. Radics Istvánról azt mondotta, hogy áruló. Radics a talpa Pasics csizmájának és Radics ötven képviselőtársa a szögek a csizmában. Drebeg Vladimir azt mondotta, hogy régen arra tanította Staresevics Ante a horvátokat, hogy ne hallgassanak se Bécsre, se Budapestre. Ezt most úgy kell kiégszíteni, hogy Belgrádra sem kell hallgatni. A belgrádi klikk Horvátországot politikai és gazdasági téren csak elnyomja. Buc Iván dr. köztársasági parasztpárti kijelentette, hogy a horvátoknál a szabadságuk volt, mint most. Nem igaz — mondotta —, hogy a horvátok az állam ellen vannak, mert az állam van a horvátok ellen.

Kétszáz vagonlakó

család a temesvári sineken

Temesvár, március 11.

Temesvár területén még mindig közel kétszáz szegény család, nagyjából vasuti munkás, a vagonlakó nyomorult sorában tengődik. A gyárvárosi állomás közelében, a járványkórház előtt, de a Józsefváros simpárain is, hosszú sorban állanak a forgalomból kivont és hasznavehetetlen vasúti teherkocsik, amelyekben a hajléktalan munkások primitív lakásokat rendeztek be. A városi főorvosi hivatal ezeket a kényszerlakásokat az egészségre és a tisztaságra veszedelmeseknek minősítette, erről jelentést is tett a minisztériumnak, aminek eredményeképpen a Celeresan, a munkaügyi minisztérium felügyelője, megbízást nyert, hogy a helyszínén vizsgálja meg a vagonlakásokat és tapasztalatairól további intézkedés céljából tegyen jelentést. Celeresan felügyelő Prostean Oktáv dr. városi főorvossal és a vasutak kiküldöttjével hatósági megállapítását eszközli annak, hogy a vagonlakások türethetetlen állapotokat teremtettek meg. A szociális és egészségügyi kérdés radikális megoldásához a városnak is hozzá kell járulni olcsó munkáslakások építésével. Az a szomorú és szánalmas kép, amelyet egy ilyen vagonlakás mutat, valóban nem méltó Temesvár virágzó jelenéhez és sokat ígérő jövőjéhez.

— Megalakult az új francia kormány. Párisból jelentik: Briand befejezte a kormányalakítást. Négy tárca kivételével az előbbi miniszterek megmaradtak. Új tagjai a kormánynak: Peret pénzügyminiszter, Malvy belügyminiszter, Lamoureux közoktatásügyi miniszter és Laval igazságügyminiszter.

Tőzsdei árfolyamok.

Zürichben a lei 2.10 Párisban 11.94

Temesvári magánforgalom március 11-én reggel:

(A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság belvárosi fiókjának árfolyamai.)
Dollár 236.5, angol font 1154, francia frank 8.73, svájci frank 45.70 Hra
9.53, eokol 7.00, dinár 4.19, magyar korona 298, osztrákilling 33.40, márka 56.75.

Pallavicini nem vall a frankhamisítási ügyben

Budapest, március 10.

Megirtuk, hogy Nemessányi Ernő dr. külügyminiszteri fogalmazó öngyilkosságot követett el, mert a Nyugati pályaudvaron őrzött bőröndjében hamis ezerfrankosokat találtak. A rendőrség letartóztatta Szendey László végzett orvostanhallgatót, aki kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy még 1923-ban egy lepecsételt csomagban ezerfrankosok gyártására alkalmas klisét kapott. Érdekes, hogy a Nyugati pályaudvaron elrejtett hamis frankok nyomára egy névtelen levél vezetett. Azt hiszik, hogy a leleplezés oka az volt, hogy a leleplezés a franciák budapesti tartózkodását. Pallavicini György őrgörő a frankhamisítás ügyében a vizsgálóbíró előtt megtagadta a vallomását. Erre a bíróság megkeresést intézett a nemzetgyűléshez Pallavicini mentelmi jogának felfüggesztésére.

Gyilkosság a kocsin

Hatvan leírt megölt egy gazdát

Lovrin, március 11.

Dornbach József lovrini gazdát kegyetlenül meggyilkolták. A gyilkos Dornbach pénzére vágyott, aljas cselekménye után azonban látta, hogy mindössze hatvan leírt oltott ki egy emberéletet. Dornbach kocsiján több temesvári ismerőst vitte Sáralfára, ahonnan estefelé indult haza. Kocsija azonban csak reggel érkezett meg, a gazda pedig a kocsi aljában holtan feküdt. A csendőrség megindította a nyomozást, melynek során kihallgatták Ardelean János szállócsőzt is. Ardelean olyan gyanus választ adott, hogy a gyanu azonnal ráterelődött. Hosszas faggatás után bevallotta, hogy az országúton felkérdezett Dornbach kocsijára, majd furkósbottal hátulról leütötte és három késszurást ejtett rajta. Aztán kikutatta a gazda zsebeit s azokban mindössze hatvan leírt talált. Ardelean letartóztatták és ma hozzák be az ügyesség fogházába.

Elvi döntése

a semmitől széknek egy lakásperben

Temesvár, március 11.

Érdekes lakásperben érkezett meg ma a bukaresti semmitől szék végleges döntése. Gyakorlati értéke is van a semmitől szék döntésének, mert utmutatoul szolgál a többi hasonló vitás lakásperekben. A per előzményei a következők:

Kerényi Ferenc pékmester a Tirol-utcában műhelyt és lakást bérelt Jobbász Mihály háztulajdonostól. A lakástörvény értelmében Kerényi úgy vélte, hogy neki is joga van a törvény szerinti lakbérleti szerződés meghosszabbításához és emiatt 1925 májusában pert indított Jobbász Mihály háztulajdonos ellen. A pert mindkét temesvári bírósági fórumon elvesztette, és az ítéletek folyományaként Jobbász Mihály ügyvédje Anuica Aurél dr. útján Kerényi kiköltötését kérte. A kiköltötést azonban nem fogadatosíthatták, mert a bíróság ítélete ellen Kerényi semmitől székhez, mire a temesvári törvényszék a semmitől szék döntéséig felfüggesztette az ítélet végrehajtóságát.

Tegnap megérkezett a semmitől szék döntése ebben a lakásperben. Kerényit azzal a kérelmével, hogy rá is vonatkoztassa a lakástörvény ama részét, amely a lakbérleti szerződések meghosszabbítására vonatkozik, elutasította. A kuria ítéletében kimondotta, hogy a pékműhely és az azzal kapcsolatos lakás nem eshetik azok közé a kedvezmények közé, amelyeket a lakbérleti törvény előír, mert a pékműhely a háztulajdonos szabad egyezkedési tárgyát képezi.

Ügyvédek numerus claususa. Bukarestből táviratozzák: Több jassyi ügyvéd beadványt intézett az ügyvédi kamarához, melyben kérik, hogy az ügyvédekre vonatkozólag is vezessék a numerus clausust.

Nem házasodhatnak az adóhátralékos

Jugoszláviában, míg adóját ki nem fizette

Belgrád, március 10.

A jugoszláv parlamentben most tárgyalják az állami költségvetést. A vita során sok érdekes és igaz bírálat hangzik el a jugoszláviai közállapotokról. Figyelemreméltó Pleszkovic Luktács beszéde, egy vajdasági szerb, aki éles világításba helyezi a régi szerb királyságbeli sovinizmust.

— A közigazgatásban — mondotta — sok a baj, mert a kvalifikált és bevált tisztviselőket sorra elbocsátják, az új tisztviselők pedig nemesak, hogy nem kvalifikáltak, hanem rendszerint

morális defektusokban

sz szenvednek. Szabadkán és az egész Vajdaságban rengeteg tisztviselő van, akiket a nép kuférés jelzővel illet. A jelzőt azért kapták, mert rongyosan, szegényesen és egy kis kofferrel érkeztek és ma már előkelő ruházatuk, pompás lakásuk és vagyonuk van. Vagonszámra küldik Belgrádból nyakunkra a kinevezett tisztviselőket, akiket nekünk kell fizetnünk.

Szabadkán a pótdadó terhei már elviselhetetlenek. Ezek a nem kvalifikált tisztviselők úgy vetik ki az adót, ahogy éppen akarják. A városi földeket elvették és ez a körülmény még inkább

növeli az adóterheket. A kinevezett tisztviselők pedig nem igyekeznek a városi földeket visszaszerezni. Az adóbehajtás könyörtelen és az adóhátralékos még

házasságot sem köthet.

Beszédének további részében rátért a nemzeti kisebbségekre, mondván:

— A Vajdaságban szerbek, bunyevácok, németek és magyarok mindig jó egyetértésben élünk. Mindenkinek meg kell kapni azokat a jogokat, melyeket számára a törvény biztosít. A szerbiai szerb nem tudja megérteni, hogy egy vajdasági magyar is lehet teljes jögu állampolgár. Meg kell egymást ismernünk és akkor meg fog szünni a bizalmatlanság. Szabadkán magyar színháznak kell lenni, mert ez nem politikai, hanem kulturális kérdés. A magyarok Szabadkán vannak annyian, hogy fenttarthatnak magyar színházat és ezt nem lehet nekik megtiltani. A magyar színházi kérdésből ne csináljanak rendőri és politikai kérdést, mert az tisztára kulturális probléma.

Pleszkovic beszédét az összes vajdasági és bácskai szerbek, valamint a nemzetiségi képviselők nagy tetszéssel fogadták.

Tanuljunk és okuljunk

Mi akadályozta a svábok és magyarok temesvári együttműködését?

Múth Gáspár dr. nyilatkozata.

Rövidesen elkövetkezik az új városi tanács ünnepélyes formában való megalakulásának ténye, de még mindig sok esik arról, hogy voltaképpen miért kellett a temesvári választással kapcsolatban az eredetileg egységesnek remélt kisebbségi frontnak szétforgácsolódni és miért alakult az egyes kisebbségek elhelyezkedése úgy, hogy a magyarok és a svábok külön-külön táborban egymással szembekerülve vették fel a küzdelmet. A kisebbségi nemzetek sorsának mai politikai adottságait tulajdonképpen azt követelné, hogy valamennyi, de főleg a sulyban legerősebb kisebbségek egy uton haladjanak. Taktikai, vagy elvi különbözőségek emelték azokat a korlátokat, amelyek a magyarokat és svábokat egymástól elválasztották? A temesvári nem-sváb népközösség állásponjtjának megvilágításában látjuk a kérdés megválaszolását abban a nyilatkozatban, amelyet Múth Gáspár dr., a svábok egyik vezére tett a Déli Hírlap munkatársa előtt:

— Mi január harmincadikán néptanács ülést tartottunk és ebben a végrehajtó bizottság felhatalmazást kapott és egyben utasítást nyert a közösségi választások során a liberális rezsim ellen való küzdelemre, továbbá az ellenzéki blokk, nevezetesen a nemzeti párttal és a parasztpárttal, valamint a munkássággal való együttműködésre. Ebben a határozatban kifejezetten benne volt az, hogy az együttműködésre vonatkozólag érintkezés keresendő a Magyar Párttal, nemkülönben a Zsidó Nemzeti Szövetséggel. A határozat értelmében az érintkezést felvettük és a Magyar Párt részéről Légrády, Osztie, Csasznek dr. és Kabos urakkal én magam személyesen tárgyaltam is. Akkor a Magyar Párt képviselői és közöttünk semmiféle

elvi különbség nem volt.

Mondták ugyan a magyarság nevezett megbízottai, hogy a Magyar Párt központja részéről még végleges döntés nem érkezett az állásfoglalás tekintetében, de ők annyira határozottan azon a nézeten voltak, hogy a liberális párttal az együttműködés elvi és tárgyi okokból lehetetlen, hogy hangsú-

lyozták is, ha a központból ellenkező utasítás érkezne is, ők ez ellen vétót emelnének, tekintettel éppen az általuk és mérlegelt viszonyokra. Annál nagyobb volt számunkra a meglepetés, amikor az állásfoglalás tekintetében a Magyar Párt részéről fordulat következett be, amely abban állott, hogy

nem is vették fel tovább

velünk az érintkezést, hanem — amint a lapokból olvashattuk és pedig a legnagyobb csodálkozással, — a Magyar Párt központja a liberálisokkal paktumot kötött és ilyen értelmű utasítást küldött vidéki tagozatainak. És ekkor Temesvárott megcsinálták az ugynevezett polgári blokkot, amely nem volt egyéb, mint burkolt liberális alkotás.

— A Magyar Párt helyi intézőbizottsága akarta-e a svábokkal a paktumot?

— Azoknak az uraknak a hangulatából, akikkel tárgyaltam és akiket a temesvári tagozat küldött ki, azt vettem ki, hogy a liberális rendszerrel torkig vannak és nem tudnának együtt haladni a liberálisokkal. Hiszen szó volt akkor arról is, hogy

vétót emelnék

a központ határozata ellen.

— Igaz-e, hogy Veterány Viktor dr. elnök és a Magyar Párt többi megbízottai azzal jöttek tárgyalni, hogy a svábokkal csak akkor lehet megegyezni, ha egyben a liberálisokkal is egyezés jön létre és, hogy ezen mulott a magyar-sváb megállapodás?

— Veterány Viktor nem volt jelen, de a kérdésben felemlített feltételről soha szó nem volt, mert a mi részünkről kizárt dolog volt, hogy a liberális rendszerrel együtt menjünk.

Politikai lehetetlenség

lett volna a liberálisokkal menni, akik négy esztendőn keresztül egyebet sem csináltak, mint egyik kisebbségi jogot a másik után vették el. Éveken át egy fikarcnyi változás és javulást nem láttunk, vajjon akkor mi birhatott volna bennünket arra, hogy ezzel a rezsimmel együtt menjünk, éppen a választás alkalmával. Én a Magyar Párt részéről koncedálok a jóhiszeműséget, a vezetőség feltétlenül jó akart, a helyzettel megalkudni opor-

tunus dolog, de vannak bizonyos erkölcsi határok, törvények és konzekvenciák, amelyeket

nem szabad megsérteni.

Különösen pedig nem szabad egy olyan pártnak, amelynek egyedüli fegyvere és ereje az erkölcs és jogi alap. A konzekvencia megmutatta, hogy a taktika nem volt jó. Az egységes kisebbségi front meg lett bontva és gyengítve, de az egységes magyar front önmagában is megingott. Nem lett volna szabad egy ilyen, nem rokonszenves küzdelemben próbára tenni a Magyar Párt egységét, bárha el kell ismernem, hogy így is szép lelki erőről és diszciplináról, — mondhatnám „jobb ügyhöz” méltó lelki erőről és diszciplináról — tett bizonyosságot a magyarság. Most azonban a fő dolog: tanuljunk és okuljunk a történetekből.

A titkos randevuhelyek

a betörőknek megkönnyítik a munkát

Temesvár, március 11.

Néhány nap előtt cikket írtunk arról, hogy a rendőrség erőfeszéseket indított a gombamódra felszaporodott titkos találkahelyek leleplezésére. Ez a híradásunk élénk visszhangot keltett a közönség körében, amely rokonszenvvel fogadja ezt a mozgalmat. Sok olyan bérházban vannak ilyen titkos találkahelyek, ahol a lakóknak fejlődésben levő leányaik és fiaik vannak, akiknek erkölcsére igen káros hatása, amit itt látnak. Némelykor egész kis botrányok játszódnak le az ilyen házak folyosóin.

Azokban — miként egyik olvasónk írja — közbiztonsági szempontból is veszedelmesek az ilyen randevuhelyek. A Gyárvárosban a Fő-utcában van egy dohánytőzsde olyan házban, melyben szintén laknak olyan nők, akik rövid felőrási látogatásokat fogadnak. Ezek, hogy éjszakai vendégeiknek kényelmes legyen a hozzájuk való járás, a kaput rendszerint nyitva hagyják. Ezt ugylátszik valami szemfüles betörő kiszimatolta, mert belopózott a kapun keresztül az udvarra és a trafikba az udvar felől akart behatolni. Csak véletlenül múlt, hogy a betörés nem sikerült.

Rémeket látott

a józsefvárosi öngyilkos kereskedő

Temesvár, március 11.

Az öngyilkos Schön Ferenc józsefvárosi kereskedő hátrahagyott leveléből arra lehetett következtetni, hogy nővérének, Gottfried Arminének általa vezetett üzletében anyagi szabálytalanságok vannak s azért az üzletet hatóságilag lezárták. A vizsgálat megállapította, hogy az üzlet anyagi ügyei teljesen rendben vannak. Schön levelében az üzlet egy alkalmazottja is visszaéléssel vádolta. A vizsgálat megállapította, hogy az illető alkalmazottat semmiféle mulasztás nem terheli s továbbra is a cég szolgálatában marad. Schön Ferenc, aki mindig töprengő ember volt valószínűleg meghibbant elmével követel el tettét

Németországot pénteken veszik fel a Népszövetségbe. Genfől jelentik: A differenciák, amelyek Németországnak a Népszövetségi tanácsba való felvétele körül felmerültek, jórésztben elsimultak. Csak Spanyolország ragaszkodik még azonnal tanácstagságához, Lengyelország má beletörődött, hogy felvétele csak legközelebbi ülészakban kerül tárgyalásra. Németország ünnepélyes felvétele a Népszövetségbe valószínűleg holnap lesz és alkalommal Luther és Stressemann németül fognak beszélni.

Hírek

A titokzatos bőrönd

A magyar kormány erélyesen folytatja a nyomozást a frankügyben — Pénteken dönt a vádtanács

Budapest, március 11.

Pesthy Pál igazságügyminiszter a frankügyből kifolyólag tanácskozott Vass miniszterelnökhelyetttel és megállapodtak abban, hogy a nyomozást a legerélyesebben az új irányban folytatják. Az új nyomozás főfigyelmét odairányul, vajjon a 6574 darab hamis ezer frankos, hogy került a nyugati pályaudvar-ruhatárába, Szentdey, akit emiatt letartóztattak nem hajlandó felvilágosítani adni a bőröndről. A bőrönd megtalálásával egy dejtüleg

Dániel Sándor ügyvéd Strache főügyész előtt kijelentette, hogy Szentdey tudja, hol vannak a hamis ezerfrankosok kliséi, mert azok elrejtésével ő lett megbízva. Szentdey csak annyit vallott erre vonatkozólag, hogy a kliséket egy vidéki városban rejtette el, de minden közelebbi felvilágosítást megtagadott.

A törvényszék vádtanácsa pénteken dönt a vádirat ellen beadott kifogások ügyében. A lapok csak az ügyészség előzetes hozzájárulása után közölhetik a vádtanács ülésének a lefolyását.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Piața St. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4.
Telefonszámaink:
Szerkesztőség: 2-52.
Kiadóhivatal: 2-52.
Nyomda: 10.
Főelőszerkesztő lakása: 2-42.

Előfizetési árak:
Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 2 lei, az önkormányzatok 3 lei, Magyarországon 2000 kor., jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 garas.

Főelőszerkesztő:
Vuchetich Endre dr.

Mesebeli álmok

Andrásvárársával hatott az a hír, melyet olvastam. A jugoszláv parlamentben egy képviselő, akit valószínűleg ádáz és harcos jellemű jöendőbbeli anyósok kerestek fel, ékelen nekiindulással kelt ki a pénzügyminiszter rendelete ellen, amely em kevesebbet, sem többet nem mond, minthogy a jugoszláv állam területén csak az költözött házasságot, aki az adókat pontosan lefizette.

Más talán azt mondaná, hogy milyen rettentéses rendelet, amely a házasságkötés szent aktusát is beáldozza a mindennapi gondok szövevényével és csak pontos befizetést eszközöl adókönyv ellenében engedni meg. Én tapsoltam annak az okos jugoszláv államférfinak. Mert akárhogy is védekezünk ellene, egyszer mégis csak elfogja az embert az örögi sugallat és nősülésre adja a fejét. És itt minálunk el is követheti ezt a soha meg nem bocsátható lépést, mert Bratiana Vintila még nem ébredt annak a tudatára, hogy nősülni csak kifizetett adók ellenében szabad. Irigyeljük a boldog jugoszlávokat, mert azok az utolsó percben még mindig jogosan visszaléphetnek: az adó nincs kifizetve.

Ennélfogva javaslom Bratiana Vintilának, hogy a legsürgősebben vezesse be a szomszéd ország üdvös inflexióját, nehogy én is arra a sorsra jussak, mint egyik kollégám, aki a hír hallatára keserűen kiáltott fel:

Öt év előtt kellett volna...

— **Elismerés Temesvár közgazdasági vezetőinek.** Temesvár közgazdasági életének számos kiváló tagja, valamint több nagyiparos és kereskedő királyi kitüntetésben részesült. A közgazdasági élet terén szerzett érdemei elismerésül többek között kitüntetésekert kapnak: Oprea János kamarai elnök, Szana Zsigmond vezérigazgató, Tóti Rezső vezérigazgató, Klein Viktor gyapjuipari igazgató, Löffler Béla, Klein Dávid, Deutsch R. Rezső, Kun Richárd, Tara Konstantin, Bálint János és még többen, mintegy harmincan.

— **Blaha Lujza emlékezete.** Az Arany János Társaság március hó 22-én, hétfőn este kilenc órai kezdettel a Tiszti Kaszinó nagytermében a közelmúltban elhunyt Blaha Lujza emlékeztetére nagyszabású ünnepséget rendez, melynek gazdag műsorán színes prózai és zenei számok adják hű képét az elhunyt nagy színművésznek korszakot alkotó egyéniségének. Az előadásra szóló jegyek a Bánáti hírlapirodában lesznek válthatók.

ifj. Dr. Engels Béla

fog- és állkapocsbetegségek szakorvosa, volt egyetemi tanársegéd a grázi egyetem fogászati klinikáján. Rendel (plombák, koronák, hidak, műfogatok, fogszabályozások és fogorvosi sebészet) rendelési helyiségeiben és fogorvosi röntgenlaboratóriumában, **Temesvár-Belváros, Lloydsoor, Kereskedelmi kamara palotájában, II. emelet, lift.** 350

A Közgazdasági Bank közgyűlése

— Az alaptőkét tizenötmillió leire emelik föl —

Temesvár, márc 11.

A Közgazdasági Bank részvénytársaság, városunk ezen körülményekkel vezetett szolid pénzügyi ténnyel tartotta nagyszabású részvényes jelenlétében XX-ik évi rendes közgyűlést Szana Zsigmond igazgatósági elnök elnöklése alatt.

Az elnök a határozatképesség megállapítása után a jegyzőkönyv vezetésére Rosenthal Marcell dr. intézeti ügyészt, annak hitelesítésére Ungár Armin és Kendlhoffer Károly részvényeseket kérte fel.

A mérleget, igazgatósági jelentést és a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot Nyiri Jenő vezérigazgató, a felügyelőbizottság jelentését Lendvai Jenő kamarai főtitkár terjesztette elő, mire a közgyűlés az igazgatóság és felügyelőbizottságok a felmentvényt megadta és az elmúlt évre 24 százalékos osztalék — részvényenkint 24 Lei — fizetését határozta el.

Az igazgatóságba új tagként Goldstein Rezső az „Orient” cég beiktatása lett beválasztva, a felügyelőbizottságot pedig Löffler Ferenc a Löffler Jakab és Fiai r. t. igazgatójával egészítették ki.

A közgyűlés elhatározta a részvénytőkének 15 millió leire való felemelését és annak keresztülvitelét az igazgatóságra bízta, elhatározta to-

vábbá, hogy a részvények névértékét 100 leiről 5—5 részvény összevonása után 500 leire emeli fel.

Végül a közgyűlés az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak, a vezérigazgatónak és az egész tisztikarnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott sikeres működésükért.

A jelenlévők közül a következőket jegyeztük fel: Szana Zsigmond vezérigazgató, Nyiri Jenő vezérigazgató, Auscher Mór gyáros, Basch Dezső igazgató, Brück Marcell, Darvas Gábor igazgató, Dornhelm Jenő nagykereskedő, Frank Jenő, Forgács Mátyás vaskereskedő, Gara Dávid dr. orvos, Goldstein Rezső nagykereskedő, Iritz Mór igazgató, Klein Jenő mérnökigazgató, Krausz Adolf mérnök, Kaldory Marcell vezérigazgató, Kendlhoffer Károly kereskedő, Lendvai Jenő kamarai vezértitkár, Löffler Imre dr. vezérigazgató, Löffler Ferenc igazgató, Löffler Béla, Mannheim Lajos, Mezin Valér dr. ügyvéd, Nicora Kornél dr. ügyvéd, Nyiri Béni, Rosenthal Mór dr. ügyvéd, Rosenfeld Vilmos igazgató, Rotter Béla, Róth Dezső dr. ügyvéd, Schiller Gyula igazgató, Ungár Armin nagykereskedő.

— **A megyeházi tisztviselők már nem szomorúak.** Megirtuk tegnap, hogy a megyei prefektúra tisztviselői memorandummal fordultak a prefektushoz, kérve, az egyfolytában való hivatalos idő visszaállítását. Mára megváltozott a helyzet, amely olyképpen intézi el a kérdést, hogy ezen-tel reggel félkilenc-től déli félkettő-ig lesz a megyeházán hivatal és délután négy órától hatig csupán inspekción szolgálatot tartanak a prefektus hivatalában és az iktatóban. Az intézkedést a tisztikart érthető örömmel fogadta.

— **Magyarországra előnyös Briand újabb megbízatása.** Budapestről jelentik: Apponyi Albert odanyilatkozott a Magyarország munkatársának, hogy Magyarországra nézve előnyös Briand újabb megbízatása a kormányalakításra.

— **Kitiltották a tőzsdéről.** Budapestről jelentik: A tőzsdetanács hamis hír terjesztésért Armuth Arnoldot egy évre kitiltotta a tőzsdéről.

— **Új telefon.** Mann cukrászda telefonszáma 23—93.

A város legforgalmasabb helyén

kiadó

tágas, egészséges levegőjű udvar (a volt nyári színház területe) nagy, világos pince, néhány raktári helyiség, 2 tánc-terem foyerral és mellékhelyiségekkel. Csakis tőkeerős, komoly vállalkozóknak felvilágosítást ad a :: :: ::

WITHEHOUSE igazgatósága

naponta 2—3^h és 7—8^h között

— **Cáfol a magyar szociáldemokratapárt.** Budapestről jelentik: A szociáldemokratapárt határozottan cáfolja Garami Ernő hazatérésének a híret.

— **Sebesült létre másnak nyújtott segélyt.** Emlékeztetes, hogy decemberben Újszentanna állomáson a nagyváradi gyorsmotor belefutott egy ott vesztelő tehervonathba, amely alkalommal az utasok közül sokan megsebesültek. Az utasok között volt Draghici Ion dr. temesvári vasúti orvos is, aki szintén megsebesült és ennek dacára sietett az utasoknak első segélyt nyújtani. Az államvasutak vezérigazgatósága Draghici drnak önfeláldozó magatartásáért most külön leiratban elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **Léderéné mindent magára vállalt.** Budapestről jelentik: Léderer Gusztáv perújítási ügyében, aki tudvalevőleg meggyilkolta Kodalka hentesmestert és ezért halálra ítélték, tanúként jelentkezett Lédererné. Most beismerte, hogy régebbi vallomása, amely szerint a Prónay-liszték segítségével követték el a gyilkosságot, mese volt. Bevallotta azt is, hogy ő ösztökölte férjét arra, hogy Kodalkával végezzen.

* **Zenebarátok nagyszabású hangversenyén,** amely e hó 15-én lesz a Tiszti Kaszinóban megtartva, fényes műsor kerül előadásra. Az est szólistája Cela Delavrancea, a külföldön is nagy sikereket aratott zongoraművész. Jegyek a Banat-nál. Tagoknak 50%-os kedvezmény.

* **Esős nyár várható az idén,** mondja a csillagászok egyik tábora, míg a másik azt hangoztatja, hogy a nyár napos és meleg lesz. A veszekedő csillagászok azonban abban az egyben egyetértenek, hogy a legfinomabb hentesárú Fa Mihály Telekház-téri és Mária melléti üzleteiben kapható.

— **Három katona harca egy falu ellen.** Bukarestből jelentik: Veci faluban három bolgár nemzetiségű katona kifosztotta a korcsmárost, majd formális harcot kezdett a falu lakosságával, egy tizedest az erdőben kegyetlenül meggyilkoltak, egy másik katonát pedig halálosan megsebesítettek. A banditáknak sikerült elmenekülni.

* **A filadelfiai világkiállításra** a csikágói eukarisztikus kongresszusra, az itakai botanikai kongresszusra, valamint az Egyesült Államokba való jukszusutazásokra mindenféle felvilágosítást és utbaigazítást tartalmaz a Globus legújabb száma. Díjtalanul megkapható a Hamburg—Amerika-Linie r. t. irodájában, Temesvár, Mercy-utca 2, Telefon 16—58.

— **Jegyeiket a vasuton leadni!** Néhány hét előtt azt a szokást hozták be, hogy az utasok vasúti menetjegyeit a pályaudvarok kijáratánál szedték el, ami rendszerint nagy tolongást okozott. A vasúti vezérigazgatóság ennek elkerülése céljából visszaállította a régi rendszert és intézkedett, hogy a jegyeket az utasok kiszállása előtt a vonaton a kalauzok szedjék össze.

* **A Pátria kávéház teljesen át-alkított,** modern izlésű berendezve, eisőrendű művészi zenekar mellett csupán a közönség részére a modern táncok vonzó helyisége.

Grand Hotel

újjonnan átalakított téli kertjében

minden este fellép

Harro del Garda

mestertáncospár a legújabb párisi kreációkkal.

Utána az uriközönség táncol

Eisőrangú jazzband.

Eisőrangú konyha.

Kitűnő italok.

— A francia rendőrség megbízottai Münchenben. Münchenből jelentik: A francia rendőrség kiküldöttjei megérkeztek a frankhamisítás ügyében lefolytatandó nyomozás megkezdésére. A német rendőrség előkészítve áll a rendelkezésükre és minden tekintetben támogatják a francia rendőrség megbízottait a nyomozás nehéz munkájában. A francia kiküldöttek nagy reményt fűznek a müncheni nyomozás eredményéhez.

— Csaló malomegyesületi vezető. Budapestről jelentik: Elek Oszkárt, a Malomegyesület volt alelnökét, félmilliárd korona csalásból kifolyólag Budapesten letartóztatták.

— A fővárosi műegyetemisták a diáksztrájk ellen. Bukarestből jelentik: A műegyetem hallgatói tegnap este gyűlést tartottak, melyen titkos szavazással a diáksztrájk ellen foglaltak állást. Ezzel kapcsolatban jelentik azt is, hogy a közoktatásügyi minisztérium elhatározta, hogy az egyetemeket egyelőre nem zárja be, hanem szombaton megkezdzi a husvétii szünetet és csak az ünnepek után fognak dönteni.

— Kötelező perronjegyek. A vasuti vezérigazgatóság rendelete alapján a vasuti közlegek fokozott figyelmet fordítanak arra, hogy a nem utazó közönség ne árassza el a perront. A perronra való lépésre csak hét leies perronjegy jogosít. Aki ilyen nélkül lép a perronra, husz lei büntetést fizet.

* A Lloyd Tavernában zsúfolt ház előtt játszik Bob Hopkins és Tom néger-duett és a többi elsőrendű szám.

— Aki halálbüntetésért könyörög. Újvidékről jelentik: A legfelső semmitörvényszék tárgyalta Dengl Adám fehértemplomi lakós bűnügyét, aki 1924 karácsony estéjén, amiatt, mert a felesége náncsai indok nélkül elhagyta, az asszonyt hét kézzel meggyilkolta. Tetteért a fehértemplomi törvényszék tizenöt évi fegyházra ítélte. Az újvidéki semmitörvényszék az ítéletet életfogytiglani fegyházra változtatta át. Amikor a bíróság Denglrel közölte az ítéletet, az sirva könyörgött, hogy itéljék halálra, mert megérdemli.

A FARMODONT fogkrém és szájviz használata megakadályozza a fogak romlását, üdíti a száját és fehéríti a fogakat.

* Az Unio függetlenségének 150 éves jubileumára Philadelphia-ban világkiállítást rendez, mely az előjelek szerint minden eddig felül fog mulni. A 300 hektáros kiállítási területén 8 darab egyenként 36.000 négyzetméter területű csarnok épül, hol a modern technika minden csodája, a kereskedelem, ipar és a tudomány haladása kerülnek bemutatásra. A kiállítás alkalmából az egész világ minden részéről özönlenni fognak a látogatók. Romániából már eddig is nagyszámú gyáros, kereskedő és pénzember jelentkezett, kiknek legnagyobb része azonnal utazik Philadelphia-ba, hogy ott üzleti összeköttetésekre tegyen szert, számosan pedig rokonaik látogatására használják fel ezen kedvezményes áru luxus utazási lehetőségét. A kiállítással egyidejűleg lesz a chicagói eucharisztikus kongresszus, az itihakai botanikai kongresszus és a new-yorki nemzetközi bélyegkiállítás. Az érdeklődőknek mindennemű felvilágosítással díjmentesen szolgál N. Brück, Belváros, Hunyadi-utca 8.

Művészet

Jadlowker dalestélye.

Sok évvel ezelőtt, mikor a budapesti Népoperaiban szobozatos diadalestélyt hallottam, mindenkit magával ragadott megkapó játéka és hatalmasan esengő hangja, amely a világ egyik leghívatottabb hőstenorjává avatta az egykori rigai kis temploménekest. Később a hőstenorból lírai tenor lett és a hangversenypódiumon is már lírai áriákkal aratta világsikereit. Több évi távollét után tegnapi esti hangversenyén megállapíthattuk, hogy Jadlowker még mindig az első között való. Énekkulturája ma is a hangversenypódium egyik legnagyobb énekesévé avatja. Műsorának minden számában, akár a régi olasz sanzonokban, akár a modern Schubert dalokban, akár operáriáiban a nagy zenei tudású énekes párosult a kiváló előadóval, A Tiszti Kaszinó termét a megtöltött közönség méltó keletét adta a nagy művész sikerének, amely bensőséges, igaz és őszinte volt. Jadlowker sikerében méltóan osztozott kiváló kísérelője S. Weisz

Ilona asszony, aki nemcsak páratlanul finom alkalmazkodó kísérelővel, de önálló zeneszámaival is beigazolta, hogy igazi nyeresége lesz Temesvár mindjobban fejlődő zenei életének.

* Jótékonycélu hangverseny. A Szociális Misszió Társulat Gyárvárosi Szervezete március hó 14-én, délután 5 órakor a Tiszi Kaszinó disztermében jótékonycélu hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Flofov: Mártha. Nyitvány. Előadja: az Odeon szalonzenekar. 2. Kiss József: Gedóvár asszonya. Ballada. Szavalja: Kiss Károlyné. 3. G. F. Händel: Recitativo ed Aria nel Rinaldo „Lass mich dir klagen“ L. Verdi: Scena ed Aria: „In deimes Kerkers tiefe Nacht“ Johann Strauss: Frühlingsstimmenwalzer. Éneklő: Bea mter Renée. Zongorán kíséri: Friedmann dr. 4. Németnyelvű előadás. Tartja: Rech K. Géza esperesplébános. 5. Liszt Ferenc: E-dur Polonaise. Zongorán előadja: Tietz Margit. 6. Verdi: Borda az „Ernani“ C. daltüből. Négyszólamú férfikar, az Odeon zenekar kísérelővel éneklő a „Temesvár-Gyárvárosi Zene- és Dalegylet.

* Zenebarátok Társasága harmadik szimfonikus hangversenye 15-én, hétfőn este 9 órakor, a Tiszi Kaszinóban lesz megtartva, következő műsorral: 1. Mendelssohn: Ruy Blas. 2. Chopin: Fantasia. 3. Tschaiowsky: Negyedik szimfónia. Az est szólistánője Románia legkiválóbb zongoraművésznője: Cela Delavrancea. Neubauer Gida vezényel. Jegyek Banat-nál. Tagoknak 50 százalék kedvezmény.

Színház

* A temesvári román opera-előadások elé nagy várakozással néz a közönség, amely a bukaresti opera énekesi sztrájkjának köszönheti, hogy a legkiválóbb román énekesek lépnek föl a hét három napján nálunk. Az operatársulat saját zenekarával, diszleteivel és pazar jelmezeivel jön el Temesvárra. A városi színház három napon át nagy zenei események színhelye lesz.

Apró hirdetések

Egy szó ára 2 lei. Vaastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 25 lei. Alfászkérésőknek 25 százalék engedmén. Díj előre fizetendő.

Házasságot legelőnyösebben közevített. Minden megbízás eredményéért garantiál. Céljelzéstelen levelezés. „Amor“ Timisoara, Gen. Praporgescu 7.

Csapágyakat, közlőműveket, fali- és függőgyámokat, kapcsolókat legelőnyösebben szállít Friedrich Testvérek gépgyára Timisoara

Keresek korcsmát vagy vendéglőt bérbe vagy elszámolásra. Nagyobb óvadékkal rendelkezem. Címeket „Ovadék“ jellegre kiadóra kérek.

Csakis vidéken vállalná képzett nő nagybarny gyermekek nevelését. Megkereséseket „Hűségese“ jellegre a kiadóra kérek.

Lakószobát, mely a 4 kis helyiségből a Belváros központjában kisebb irodának is megfelel, átadnám 150.000 lei kölcsön ellenében. „Házépítés“ jellegre a lap kiadóhivatalát kérek ajánlatokat.

Kereskedelmi ismeretekkel több éves gyakorlattal bármely állást vállalná úrnő. „Özvegy“ jellegre kér megkeresést.

Kartológép és egy kis jégszekrény eladó Belváros, Zápolya-utca 6, föld. 31. Megtekintés hétfő délután 6 órától.

Fiatall házaspár házmesteri állást keres. Címeket a kiadóra kérek.

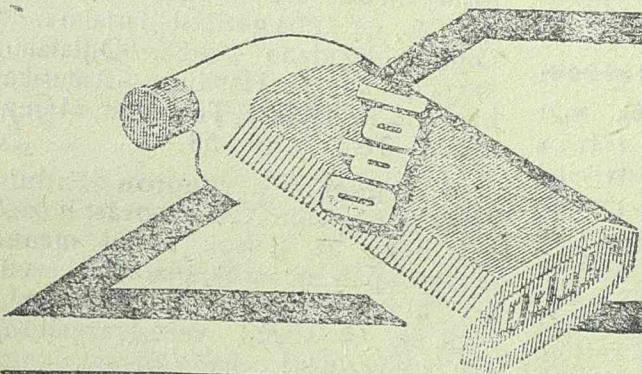
DURA
BALLETTE

Szatócsüzet

forgalmas helyen elköltözködés miatt átadó. Közelebbit sziveségből Dr. Winkler Ferenc ügyvédnél, Fabric, Str. 3 Crai 8

Vigyázzon mielőtt épít!

Tégla és Bohn, valamint Muschong-féle szabadalmazott (253 sz.) HOLLÄNDER MIKSA egyedüli képviselőnél kaphatók Temesvárott a Józsefvárosi és gyárvárosi pályaudvaron. Telefon 11-59. 351

ODOL a világ legkoncentráltabb szájvize, néhány csepp elegendő belőle! Az Odol tehát nagyon gazdaságos. Tekintve ezt a gazdaságos voltát, amely szinte csodálatos, Odol tényleg a világ legolcsóbb szájvize.

Sürgősen eladó!

3 ebédli garnitúra
18.000—, 20.000—,
22.000—, 1 szalon
(aranyozott barok)
25.000—, 1 hálószoba
15.000—. Szőnyegek,
eredeti olajfestmények,
antik butorok és porcellánok a legolcsóbban vásárolhatók az

„ATHENEUM”-

ban Józsefváros,
Withehouse-palota.

Lapárusítók

magas jutalékkal felvétetnek a Déli Hírnap kiadóhivatalában, TIMISOARA-BELVÁROS, Szentgyörgy-tér 4

„Helicon” könyvnyomda nyomása, Timisoara.

Üveg,
Porcellán,
Lámpák,
állandóan lidonságok.
Előnyösen ismert szállítású árak.

Bauoh üveggyára,
Timisoara.

Eladunk

hosszu részletre a gyárvárosi homokszedők mellett

olcsó házhelyeket

Fatelepeünk tégl- és cserépraktárunk a helyszínen. Építészeti irodánk részletre fölépítt. Tervek, költségvetések és kézi téglaprés ingyen áll rendelkezésre Kardos-telep intézőségénél Belváros, Str. Primária (Városház-utca) 16 sz.

Prochaska Ede Fiai

Temesvár, IV., Bonnáz-utca 21

Ford

Lincoln—Touring—Truck—Fordson, R. Wolf cséplőgépek, Magdeburg—Buckau. Ford-autók és traktorok javítóműhelye

Felelős kiadó: VÁRNAY ELEMER dr.